

ชื่อคุณูปนิพนธ์ : รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชน
ยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง

ผู้วิจัย : พระมหาสกล ฐานวุฑโฒ (วงศ์เชียด)

ปริญญา : พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์)

คณะกรรมการควบคุมคุณูปนิพนธ์

: รศ.ดร.สมาน งามสนิท B.A.(Political Science),

M.A.(Communication Art), พบ.ด.(การบริหารการพัฒนา)

: ดร.บุษกร วัฒนบุตร, ศศ.บ. (ปรัชญาและศาสนา), น.บ. (นิติศาสตร์),

พบ.ม. (การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์), รป.ด. (รัฐประศาสนศาสตร์)

วันสำเร็จการศึกษา : ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๐

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑. เพื่อศึกษาคุณลักษณะภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสมทรัพย์
เพื่อพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง ๒. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะภาวะ
ผู้นำกลุ่มสัจจะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง ๓. เพื่อศึกษารูปแบบการ
เสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง ตามหลัก
ภavana ๔

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิง
ปริมาณ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้ศึกษาในพื้นที่ภาคเหนือตอนล่าง ๒ จังหวัดได้แก่ จังหวัด
พิษณุโลก จังหวัดกำแพงเพชร รวม ๒ แห่ง โดยการวิจัยครั้งนี้ เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการ
สัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน ๒๐ รูปหรือคน และการสนทนากลุ่มเฉพาะกลุ่ม จำนวน ๙ รูปหรือคน และ
วิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการพรรณนาความ นำสาระสำคัญที่ได้จากการสัมภาษณ์ สรุปเป็นประเด็นปัจจัย
สำคัญๆ นำเสนอรูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชนยั่งยืน
ภาคเหนือตอนล่าง ส่วนการวิจัยเชิงปริมาณศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง รวมจำนวน ๓๖๗ คน เครื่องมือ
วิจัยที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาวิเคราะห์และประมวลผล
โดยเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และสถิติค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

๑. คุณลักษณะภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือ
ตอนล่าง พบว่า การตัดสินใจของผู้หน้านั้นต้องยึดหลักประชาธิปไตย เป็นการฟังเสียงส่วนใหญ่ที่
ประกอบพร้อมไปด้วยความชอบธรรม มุ่งงาน ประกอบด้วยคุณลักษณะภาวะผู้นำ ๓ ด้าน คือ ผู้นำ

เชิงพฤติกรรมที่มุ่งนำด้วยการทำงานให้สำเร็จโดยชอบธรรมอยู่ในระดับน้อย ผู้นำด้านการเปลี่ยนแปลงที่เข้าใจความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง และผู้นำตามสถานการณ์ที่สามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ต่างๆได้ดีอยู่ในระดับปานกลาง ในภาพรวมคุณลักษณะภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์อยู่ในระดับปานกลางยังต้องพัฒนา

๒. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะภาวะผู้นำกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง พบว่า คนที่จะทำงานรับใช้ประชาชนบริการชุมชน ต้องมีความอดทน ไม่มีอคติ ซื่อสัตย์ มีความประพฤติดีซึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาทางกายภาพ การพัฒนาพฤติกรรม และการพัฒนาปัญญาการพัฒนาทางกายภาพหรือกายภาวนาเป็นปัจจัยให้เกิดคุณลักษณะภาวะผู้นำ การเปลี่ยนแปลง การพัฒนาด้านพฤติกรรมคือศีลภาวนาเป็นปัจจัยให้เกิดคุณลักษณะภาวะผู้นำด้านพฤติกรรมที่มุ่งทำงานให้สำเร็จโดยชอบธรรม และการพัฒนาจิตใจและปัญญาเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดคุณลักษณะภาวะผู้นำตามสถานการณ์ที่สามารถนำตน นำคน นำงานได้ในทุกสถานการณ์

๓. รูปแบบการเสริมสร้างภาวะผู้นำ ๓ ด้านของกลุ่มสัจจะสะสมทรัพย์เพื่อพัฒนาชุมชนยั่งยืน ภาคเหนือตอนล่าง ตามหลักภาวนา ๔ มีดังนี้

๓.๑ ด้านภาวะผู้นำเชิงพฤติกรรม พบว่า ๓.๑.๑ กายภาวนาเพื่อพัฒนาผู้นำกลุ่มให้เป็นผู้มีบุคลิกลักษณะดี น่าเชื่อถือ ๓.๑.๒ ศีลภาวนา เพื่อพัฒนาผู้นำให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมยึดมั่นในกฎระเบียบ ๓.๑.๓ จิตภาวนาเพื่อพัฒนาผู้นำให้เป็นคนที่ไม่มีอคติคือความลำเอียง ๔ อย่างในจิตใจของตน ๓.๑.๔ ปัญญาภาวนาให้ผู้นำกลุ่มมีปัญญาเฉลียวฉลาด ใช้ปัญญาไปสร้างแรงจูงใจแก่สมาชิก ให้อยู่ในศีลธรรม คิดดี พูดดี ทำดี

๓.๒ ด้านภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงพบว่า ๓.๒.๑ กายภาวนา เพื่อพัฒนาสมาชิกทุกคนในชุมชนให้มีสุขภาพแข็งแรงความเป็นอยู่ที่ดี ๓.๒.๒ ศีลภาวนาเพื่อการสร้างสรรค์อาชีพเสริม และความซื่อสัตย์สุจริต ๓.๒.๓ จิตตภาวนา เพื่อให้มีจิตใจที่ดีมีการให้คำปรึกษาแก่สมาชิกที่มีบูรณาการหลักธรรม ๓.๒.๔ ปัญญาภาวนา เพื่อพัฒนาให้เกิดปัญญาให้มีความรู้ความสามารถในการให้ความรู้ทางวิชาการทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

๓.๓ ด้านภาวะผู้นำตามสถานการณ์ ต้องใช้หลักภาวนา ๔ ทุกด้านมาพัฒนาให้เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับสมาชิก ก่อให้เกิดทักษะการทำงานแก้ไขปัญหาได้ในทุกสถานการณ์ ผู้นำสามารถนำสมาชิกเข้าวัดฟังธรรม เพื่อกล่อมเกล่าให้มีการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ให้ผู้นำกลุ่มมีจิตเมตตา กรุณา และมีวิสัยทัศน์ที่ยาวไกล